

Sygnatura akt VI Ka 1251/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **8 kwietnia 2014** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Piotr Mika (spr.)

Sędziowie SSO Bożena Żywioł

SSO Krzysztof Ficek

Protokolant Natalia Skalik-Paś

przy udziale Bożeny Sosnowskiej

Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 8 kwietnia 2014 r.

sprawy **M. M., syna O. i D.**

ur. (...) w P.

oskarżonego z art. 271§1 i 3 kk i art. 273 kk przy zast. art. 11§2 kk w zw. z art. 12 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 5 sierpnia 2013 r. sygnatura akt VI K 1380/12

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Tarnowskich Górach do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt VI Ka 1251/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 sierpnia 2013 roku w sprawie o sygnaturze akt VI K 1380/12 Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach uznał oskarżonego M. M. za winnego tego, że w okresie od czerwca 2006 roku do stycznia 2007 roku w N. S. i innych miejscowościach na terenie kraju, w ramach podziału ról, działając wspólnie i w porozumieniu ze S. K. i innymi nieustalonymi osobami, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej w postaci zaniżenia należnego podatku od towarów i usług z tytułu sprzedaży paliwa oraz podatku akcyzowego, w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, pozyskał z nieustalonego źródła poświadczające nieprawdę faktury wskazujące na pozorny zakup paliw:

Od (...) .H.U. (...) ul. (...), (...) (NIP (...)):

1. Faktura nr (...) z dnia 2006-10-26 dotycząca zakupu paliwa za kwotę 41.577,60 zł brutto,

2. Faktura nr (...) z dnia 2006-11-06 dotycząca zakupu paliwa za kwotę 99.786,24 zł brutto, z dokumentami KP nr (...), (...) i (...),

3. Faktura nr (...) z dnia 2006-11-13 dotycząca zakupu paliwa za kwotę 95.617,50 zł brutto,

4. Faktura nr (...) z dnia 2006-11-27 dotycząca zakupu paliwa za kwotę 83.990,90 zł brutto,

(...) Spółka z o.o. ul. (...), (...)-(...) K. (NIP (...)):

1. Faktura nr (...) z dnia 2006-06-28 dotycząca zakupu paliwa za kwotę 105.742,28 zł brutto, z dokumentem KP nr (...),

2. Faktura nr (...) z dnia 2006-06-30 dotycząca zakupu paliwa za kwotę 107.216,04 zł brutto, z dokumentem KP nr (...) i dokumentem (...)

3. Faktura nr (...) z dnia 2006-07-05 dotycząca zakupu paliwa za kwotę 73.932,00 zł brutto, z dokumentem KP nr 50, 51, 52, i dokumentem (...)

4. Faktura nr (...) z dnia 2006-07-10 dotycząca zakupu paliwa za kwotę 103.504,80 zł brutto, z dokumentem KP nr (...), (...), (...), (...), i dokumentem (...),

5. Faktura nr (...) z dnia 2006-07-14 dotycząca zakupu paliwa za kwotę 100.177,86 zł brutto, z dokumentem KP nr (...), i dokumentem (...)

6. Faktura nr (...) z dnia 2006-10-18 dotycząca zakupu paliwa za kwotę 101.180,70 zł brutto, z dokumentem KP nr (...) i dokumentem (...)

7. Faktura nr (...) z dnia 2006-10-23 dotycząca zakupu paliwa za kwotę 98.695,56 zł brutto, z dokumentem KP nr (...) i dokumentem (...)

8. Faktura nr (...) z dnia 2006-11-06 dotycząca zakupu paliwa za kwotę 99.786,24 zł brutto, z dokumentem (...),

9. Faktura nr (...) z dnia 2006-11-08 dotycząca zakupu paliwa za kwotę 98.746,80 zł brutto, z dokumentem (...),

10. Faktura nr (...) z dnia 2006-11-20 dotycząca zakupu paliwa za kwotę 59.993,50 zł brutto, z dokumentem (...),

11. Faktura nr (...) z dnia 2006-11-28 dotycząca zakupu paliwa za kwotę 97.014,40 zł brutto, z dokumentem (...)

12. Faktura nr (...) z dnia 2007-01-24 dotycząca zakupu paliwa za kwotę 92.598,00 zł brutto, z dokumentem KP nr (...), i dokumentem (...)

które następnie przekazał S. K. za pośrednictwem innej osoby, w celu, aby S. K. wprowadził je do ewidencji zakupów przedsiębiorcy (...) S. K., a następnie wystawiał faktury sprzedaży potwierdzające zbycie, tak „zalegalizowanego” paliwa do swoich dostawców, podczas, gdy w rzeczywistości transakcje takie nie miały miejsca, a wystawiona dokumentacja wykorzystana została do wprowadzenia do obrotu oleju napędowego nieujawnionego pochodzenia, tj. popełnienia czynu opisanego wyżej a wyczerpującego znamiona przestępstwa z art. 271 § 3 kk w związku z art. 271 § 1 kk i art. 273 kk w związku z art. 271 § 3 kk przy zastosowaniu art. 11 § 2 kk i art. 12 kk i za to na mocy art. 271 § 3 kk w związku z art. 11 § 3 kk wymierzył mu karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie na mocy art. 69 § 1 i 2 kk w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 kk warunkowo oskarżonemu zawiesza na okres próby lat 3. Na mocy art. 33 § 2 kk orzekł wobec oskarżonego grzywnę w rozmiarze 200 stawek dziennych, ustalając na mocy art. 33 § 3 kk wysokość jednej stawki na kwotę 20 złotych. Oskarżony został obciążony kosztami procesu.

Apelację od wyroku wywiódł obrońca oskarżonego, który zaskarżając orzeczenie w całości zarzucił:

1. naruszenie prawa materialnego tj. art. 271 k.k. poprzez przyjęcie, iż ewidencja zakupów jest dokumentem, o którym mowa we wskazanym przepisie;
2. naruszenie prawa procesowego, polegające na obrazie przepisów art. 5 § 2 k.p.k. poprzez naruszenie zasady in dubio pro reo oraz zasady swobodnej oceny dowodów, art. 7 k.p.k. oraz art. 424 k.p.k. poprzez nienależyte uzasadnienie wyroku – co mogło mieć wpływ na treść wyroku;
3. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że oskarżony dopuścił się zarzuczonego mu czynu.

Stawiając powyższe zarzuty obrońca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy jest zasadna w pierwszej kolejności w zakresie zarzutów dotyczących naruszenie prawa procesowego tj. przepisów art. 424 k.p.k. oraz art. 7 k.p.k. a w konsekwencji w zakresie zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych.

Pisemne motywy zaskarżonego wyroku nie pozwalają przede wszystkim na odkodowanie toku rozumowania sądu I instancji co do przyczyn, dla których uznał on, że pozyskane przez oskarżonego z niewiadomego źródła faktury, których wystawcą miała być firma (...) z K. są fakturami, w których potwierdzono niezgodnie z prawdą transakcje sprzedaży paliwa, bądź też fakturami w istocie podrobionymi. O ile w przypadku faktur, których rzekomym wystawcą miała być (...) .H.U. (...) fakt, iż faktury te są w istocie dokumentami podrobionymi znajduje względnie jednoznaczne potwierdzenie w zeznaniach samego W. K., o tyle w przypadku faktur mających pochodzić z firmy (...) z K. kwestia charakteru tych dokumentów nie może być uznana za jednoznaczną. W toku postępowania co prawda przesłuchano związane z działalnością tej firmy osoby, w szczególności wspólników B. K. i J. J. (1), jak też K. S., który pełnił funkcję prezesa zarządu spółki. Jednakże z relacji tych świadków wynika jedynie, że swój kontakt z działalnością firmy (...) zakończyli najpóźniej w styczniu 2006 roku, kiedy to K. S. sprzedać miał nieustalonemu mężczyźnie wszystkie udziały w spółce. Zważywszy na okoliczność, że faktury pozyskane przez oskarżonego z firmy (...) pochodzić miały z okresu pomiędzy 28 czerwca 2006 roku a 24 stycznia 2007 roku, relacje wskazanych świadków nie są w stanie potwierdzić charakteru dokumentów, jakimi były faktury pozyskane z tej firmy przez oskarżonego. Oczywiście kwestią otwartą pozostaje wiarygodność zeznań wskazanych świadków zwłaszcza K. S. w kontekście braku odzwierciedlenia w Krajowym Rejestrze Sądowym faktu zarówno nabycia jak i sprzedaży przez tego ostatniego udziałów w spółce (...), jednakże sąd I instancji wskazał zeznania świadków B. K., J. J. (1) i K. S. jako dowody stanowiące źródła jego ustaleń faktycznych, a więc dowody wiarygodne, i w takiej sytuacji całkowicie nieznaną pozostaje źródło przekonania sądu o tym, że faktury z firmy (...) nie odzwierciedlają rzeczywistych transakcji sprzedaży paliwa, bądź też są dokumentami podrobionymi.

Wracając do kwestii pozyskanych przez oskarżonego faktur, których wystawcą miała być (...) .H.U. (...), wypada przypomnieć, że zeznania właściciela firmy przekonują względnie jednoznacznie o tym, że nie był on wystawcą tych faktur, jak też ich wystawcą nie była żadna z uprawnionych osób. W kontekście tych zeznań całkowicie niezrozumiałe jest przyjęcie przez sąd I instancji, że faktury, które pozyskał oskarżony, były dokumentami wystawionymi przez uprawnioną osobę i poświadczającymi nieprawdę co do okoliczności mającej znaczenie prawne a więc dokumentami powstałymi na skutek popełnienia przestępstwa z art. 271 § 1 k.k. , których użycie stanowi przestępstwo z art. 273 k.k. Oczywiście wydaje się w tym przypadku konieczność oceny faktur pochodzących rzekomo z (...) .H.U. (...) jako dokumentów w istocie podrobionych, a więc dokumentów o których mówi art. 270 § 1 k.k. Co prawda we wstępnej części uzasadnienia zaskarżonego wyroku sąd dał wyraz swojemu przekonaniu, iż faktury i dokumenty księgowe nie pochodziły od przedsiębiorców wskazanych jako ich wystawcy, zostały podrobione przez nieustaloną osobę, a następnie przekazane przez M. M. za pośrednictwem Z. C. S. K., jednakże w dalszej części uzasadnienia sąd posługuje się już określeniami, które świadczą o tym, że faktury i dokumenty księgowe traktuje jako dokumenty powstałe na skutek popełnienia przestępstwa z art. 271 § 1 k.k.

W ocenie sądu odwoławczego nieczytelne pozostaje uzasadnienie pisemne zaskarżonego wyroku w odniesieniu do kwalifikacji prawnej przypisanego oskarżonemu przestępstwa nie tylko z uwagi na brak wymaganego rozróżnienia pomiędzy dokumentami powstałymi na skutek podrobienia lub przerobienia oraz dokumentami, których źródłem jest popełnienie przestępstwa z art. 271 § 1 k.k. Sąd Rejonowy przypisał oskarżonemu przestępstwo wyczerpujące m.in. znamiona czynu z art. 271 § 1 i 3 k.k. popełnione w ramach podziału ról wspólnie i w porozumieniu ze S. K., gdzie rola tego ostatniego polegać miała na wprowadzeniu pozyskanych przez oskarżonego faktur do ewidencji zakupów przedsiębiorcy (...) S. K., a następnie wystawieniu faktur sprzedaży potwierdzających zbycie, tak „zalegalizowanego” paliwa do swoich dostawców. Uzasadnienie pisemne zaskarżonego wyroku nie wyjaśnia jednak, który to z wystawionych przez S. K. dokumentów ma mieć cechy dokumentu z art. 271 § 1 k.k. a więc cechy dokumentu poświadczającego nieprawdę co do okoliczności mającej znaczenie prawne. Treść apelacji przekonuje, iż skarżący odczytał wywody sądu I instancji, jako prowadzące do wniosku, że dokumentem takim miała być ewidencja zakupów. Pisemne uzasadnienie zaskarżonego wyroku pozwala jednak jedynie ocenić pogląd skarżącego w kategoriach hipotezy, skoro uzasadnienie to nie zawiera jakichkolwiek wywodów dotyczących oceny ewidencji zakupów właśnie w kategoriach wystawionego przez S. K. dokumentu poświadczającego nieprawdę co do okoliczności mającej znaczenie prawne. W świetle niejasnych wywodów sądu I instancji równie uprawnioną hipotezą może być ta, zgodnie z którą za dokument poświadczający nieprawdę wystawiony przez S. K. sąd potraktował wystawione przez niego faktury sprzedaży paliwa dalszym nabywcom. Z hipotezą tą przemawia posłużenie się w opisie przypisanego czynu słowem: „wystawił” właśnie w odniesieniu do faktur sprzedażowych. Czy w tych fakturach w istocie poświadczono jakąś nieprawdziwą okoliczność trudno ocenić, skoro postępowanie nie wyjaśniło, jakie to konkretne cechy posiadały te faktury i czy wskazywano w nich źródło pochodzenia sprzedawanego paliwa, nie mówiąc już o tym, że w istocie faktury te nie zostały w ogóle skonkretyzowane.

Już wskazane wyżej mankamenty zaskarżonego wyroku sprawiają, że konieczne staje się jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

W postępowaniu ponownym konieczne będzie podjęcie próby wyjaśnieniach, czy faktury, które rzekomo pochodzić miały z firmy (...) z K. zostały w istocie podrobione czy też wystawiła je osoba posiadając stosowne upoważnienie do ich wystawienia. Konieczna będzie w szczególności próba zweryfikowania podanych przez świadka K. S. informacji o zbyciu przez niego udziałów we wskazanej spółce, jak i o wcześniejszym nabyciu tych udziałów. Świadek ten w swoich zeznaniach podał, że do nabycia i zbycia udziałów doszło w kancelarii notarialnej na ul. (...) w K. u notariusza A. C., stąd zasadną będzie próba potwierdzenia tej informacji przez samego notariusza bądź stosowne dokumenty, którymi dysponuje jego aktualna kancelaria bądź też kancelaria notarialna przy ul. (...) w K.. W dotyczącej spółki (...) informacji z Krajowego Rejestru Sądowego znajdującej się w aktach sprawy, która notabene potwierdza fakt zaangażowania notariusza A. C. w sporządzanie aktów notarialnych dotyczących spółki, brak adnotacji świadczących o nabyciu i zbyciu przez K. S. udziałów w spółce. Jego dane odnotowano jedynie w rubryce organów uprawnionych do reprezentacji podmiotu. W toku ponownego postępowania wypada więc uzyskać odpis dokumentu będący podstawą wpisania świadka K. S. do rejestru KRS jako prezesa zarządu spółki C. – J.. W zależności od treści informacji uzyskanych na skutek podanych wyżej czynności niezbędne okazać się mogą dalsze działania w celu usunięcia wątpliwości, co do tego, czy osoba M. W., którego dane widnieją na fakturach spółki (...), jest osobą fikcyjną, a jeżeli nie, czy był on uprawniony do wystawiania faktur w imieniu spółki i czy transakcje z faktur w istocie były jedynie pozorne.

Dopiero po uzupełnieniu postępowania dowodowego we wskazanym kierunku możliwa będzie rzetelna ocena kwestii odpowiedzialności karnej oskarżonego. Oceniając wiarygodność poszczególnych dowodów, jak też powołując poszczególne dowody jako źródło swoich ustaleń faktycznych, Sąd Rejonowy unikać winien zbiorczego powoływania się na treści licznych dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, gdyż w sprawach skomplikowanych praktyka taka w istocie uniemożliwia odkodowanie toku myślowego, który skłonił sąd do poczynienia ustaleń faktycznych w odniesieniu do poszczególnych elementów stanu faktycznego. W niniejszej sprawie oczekiwać wypadałoby w szczególności informacji na temat tego, które do dowody, zwłaszcza relacje przesłuchanych osób, prowadzą do

wniosku, że oskarżony M. M. działał w ramach porozumienia zawartego ze S. K. i dopuścił się wspólnie z nim jednego przestępstwa w ramach podziału ról.